

Rezultatele operative ale activității social-economice a municipiului Chișinău pentru perioada ianuarie - septembrie a anului 2024

I. Situația demografică

În perioada ianuarie - septembrie 2024, în mun. Chișinău au fost înregistrați 5 295 născuți-vii¹, numărul lor fiind în creștere cu 8,1% față de perioada similară a anului precedent. Numărul persoanelor decedate a constituit 4 954 persoane, cu 3,6% mai multe comparativ cu ianuarie - septembrie 2023.

În *Fig.1* este prezentată evoluția numărului persoanelor născute-vii față de cele decedate, pe perioada ianuarie - septembrie 2020 - 2024.

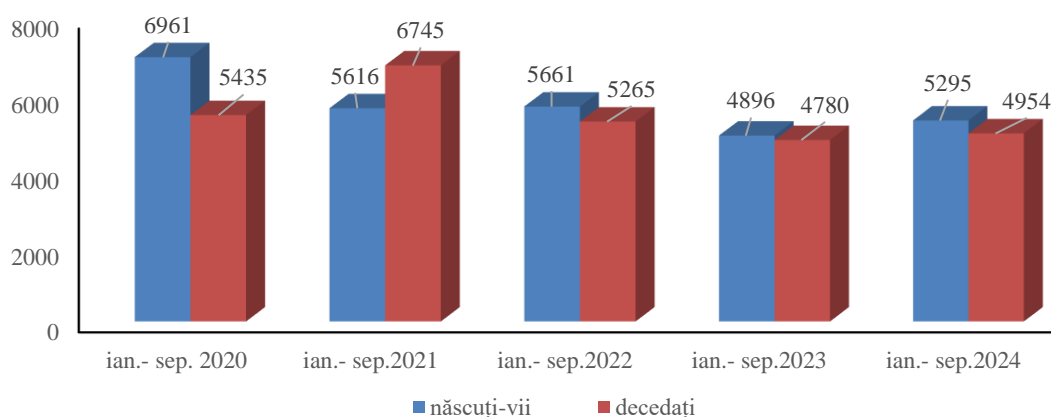

Fig.1 Dinamica născuților-vii și decedaților, în mun. Chișinău (persoane)

În ianuarie – septembrie 2024, în mun. Chișinău, rata natalității a constituit 10,6 născuți-vii la 1000 locuitori, pe când rata mortalității – 9,9 decedați la 1000 locuitori.

Sporul natural al populației reprezintă diferența dintre numărul născuților-vii și numărul decedaților în o anumită perioadă.

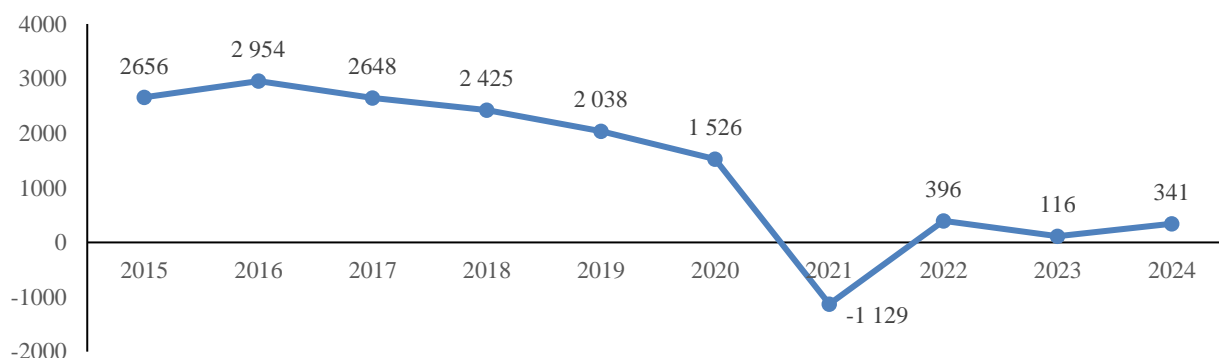

Fig.2 Evoluția sporului natural al populației în perioada ianuarie – septembrie, anii 2015 – 2024

În perioada de referință, sporul natural al populației din mun. Chișinău a înregistrat o valoare pozitivă, întrucât numărul născuților-vii a depășit numărul decedaților.

¹ Date provizorii

II. Câștigul salarial mediu lunar

Câștigul salarial mediu lunar nominal brut al unui salariat în unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și în toate instituțiile bugetare, care au sediul în mun. Chișinău, în trimestrul III al anului 2024 a constituit 16 637,6 lei, fiind în creștere cu 14% sau cu 2 038,7 lei față de trimestrul III a anului 2023 și a depășit cu 17,9% câștigul salarial mediu pe țară, care constituie 14 116,8 lei.

În Fig.3 este prezentată evoluția trimestrială a câștigului salarial mediu lunar brut al unui salariat în unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și în toate instituțiile bugetare, care au sediul în mun. Chișinău, pe parcursul perioadei 2021 - 2024.

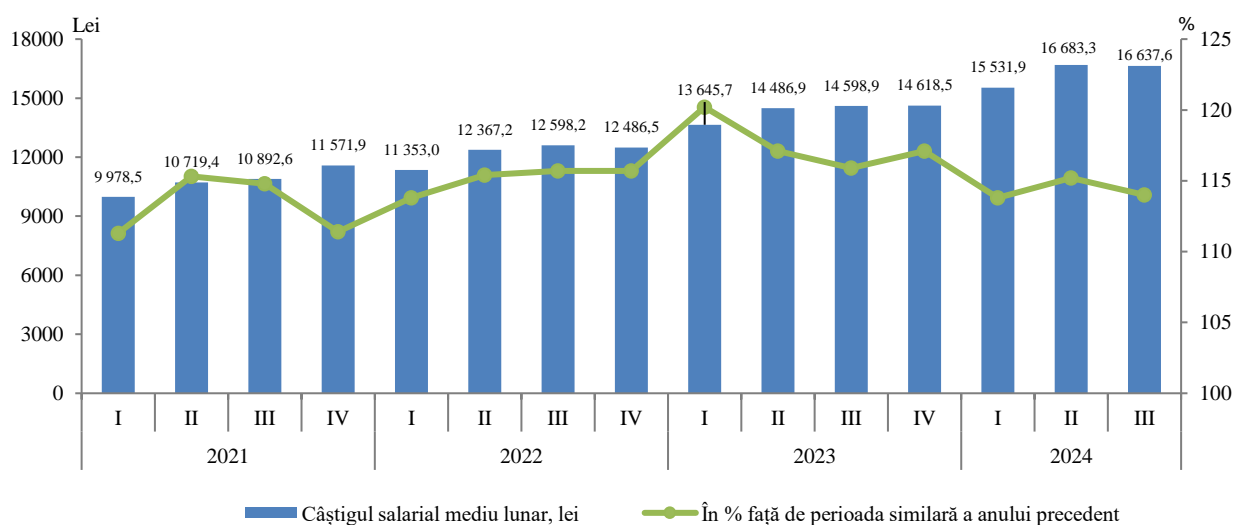

Fig.3 Evoluția câștigului salarial mediu lunar brut, pe trimestre, pentru anii 2021 – 2024

Astfel, se constată o tendință de creștere a câștigului salarial mediu lunar pe parcursul perioadei 2021 - 2024. Fluctuațiile câștigului salarial în decursul anului sunt determinate de acordarea premiilor anuale și a primelor de sărbători.

III. Activitatea investițională

În ianuarie - septembrie 2024, în Republica Moldova au fost realizate investiții în active imobilizate în valoare de 21 267,6 mil. lei, fiind în creștere cu 2,6% față de perioada respectivă a anului precedent, dintre care 66,8% au fost realizate în mun. Chișinău (14 205 mil. lei).

Comparativ cu ianuarie – septembrie 2023, în mun. Chișinău, se înregistrează o creștere a investițiilor cu 3,9% (în prețuri comparabile) din contul tuturor surselor de finanțare. Sursa principală de finanțare a investițiilor au reprezentat mijloacele proprii ale investitorului, ponderea cărora a constituit 70,5%.

Conform datelor statistice, în perioada de referință au fost realizate investiții în *imobilizări corporale* în valoare de 13 509,7 mil. lei, în creștere cu 3% față de ianuarie-septembrie 2023 și *investiții în imobilizări necorporale* în valoare de 695,3 mil. lei, cu 25,4 % mai mult față de perioada similară a anului 2023.

Tabelul nr. 1 Investiții în active imobilizate în ianuarie - septembrie 2024, în mun. Chișinău

Tipul investiției	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		Ianuarie – septembrie 2023	total
Investiții în active imobilizate-total	14 205,0	103,9	100,0
Investiții necorporale	695,3	125,4	4,9
Investiții corporale	13 509,7	103,0	95,1
<i>Din care:</i>			
Clădiri rezidențiale	2 606,2	114,5	18,3
Clădiri nerezidențiale	1 963,6	100,9	13,8
Construcții ingineresti	1 710,5	70,7	12,0
Mașini și utilaje	4 350,9	115,1	30,6
Mijloace de transport	1 903,0	112,6	13,4
Alte imobilizări corporale	975,5	98,3	7,0

Pentru construcția *clădirilor rezidențiale*, în perioada ianuarie – septembrie 2024, au fost investite 2 606,2 mil. lei (18,3% din volumul total al investițiilor în active imobilizate) iar pentru *clădirile nerezidențiale* – 1 963,6 mil. lei (13,8% din volumul total al investițiilor).

Majorări ale volumului de investiții s-au înregistrat la următoarele imobilizări corporale: *mașini și utilaje* - cu 15,1% și *mijloace de transport* - cu 12,6%, față de ianuarie – septembrie 2023.

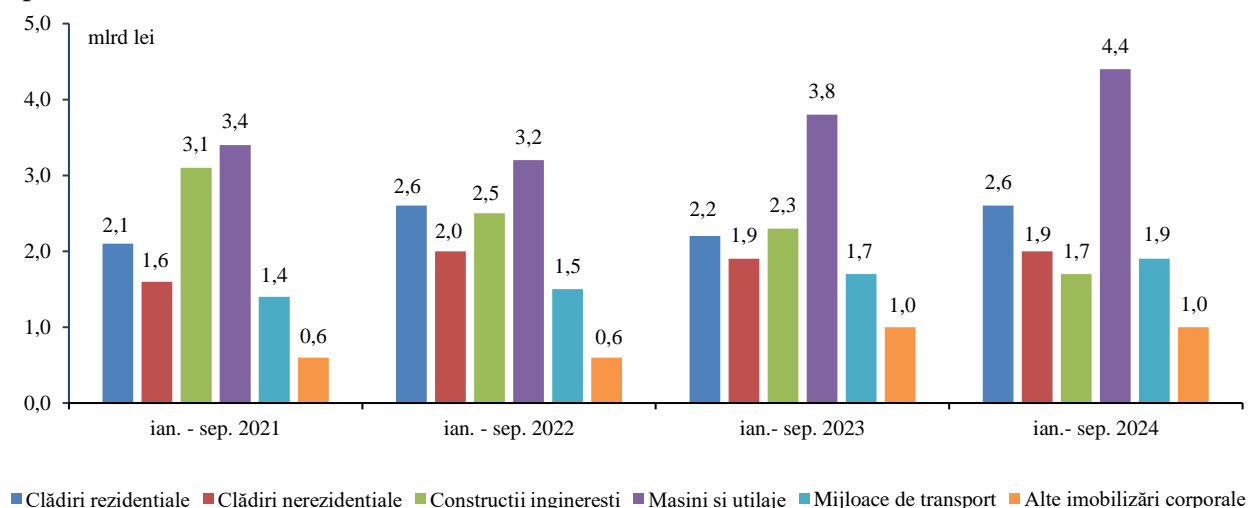

Fig.4 Dinamica volumului investițiilor în imobilizările corporale, în perioada anilor 2021 – 2024

Totodată, în perioada de referință, în comparație cu ianuarie - septembrie 2023, se înregistrează o diminuare a investițiilor în *construcții ingineresti* cu 29,3%.

În ianuarie – septembrie 2024, în mun. Chișinău au fost date în exploatare 1 435 locuințe sau cu 73,6% mai puțin față de ianuarie - septembrie 2023, cu suprafața totală de 108,4 mii m² dintre care: *apartamente* – 1 086 unități cu suprafața totală de 63,1 mii m² și *case individuale de locuit* - 349 unități cu suprafața totală de 45,3 mii m².

În perioada de raport s-au eliberat 716 autorizații de construire, în scădere cu 13,9% față de ianuarie - septembrie 2023. Dintre acestea, 602 autorizații au fost eliberate pentru *construcții rezidențiale* cu 17,9% mai puține față de perioada similară a anului precedent. În mediul urban au fost date în exploatare 1 175 locuințe, ceea ce reprezintă 81,9% din totalul locuințelor date în exploatare.

IV. Producția industrială

Valoarea producției industriale, în perioada ianuarie - septembrie 2024, a constituit 26 977,8 mil. lei, în prețuri curente. Producția fabricată de întreprinderile industriale din mun. Chișinău a înregistrat o creștere cu 1,1% sau cu 294,9 mil. lei, în prețuri curente, față de perioada respectivă a anului precedent.

În *Fig.5* este prezentată structura producției industriale fabricate, pe forme de proprietate, în ianuarie – septembrie 2024, în mun. Chișinău.

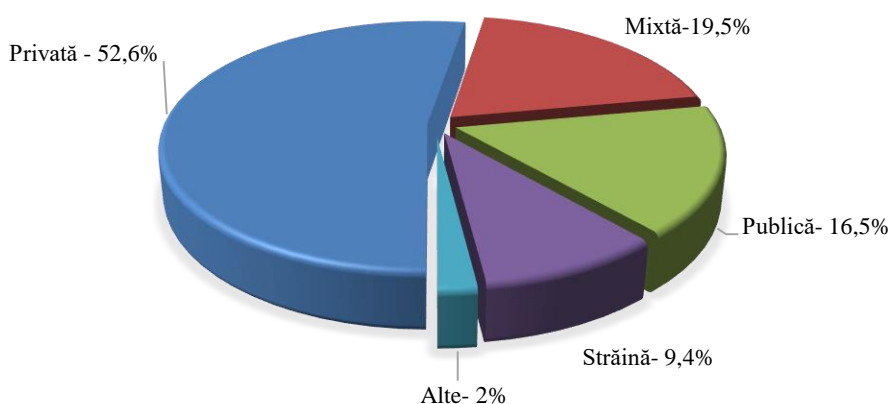

Fig.5 Structura producției industriale fabricate pe forme de proprietate, în ianuarie - septembrie 2024, în mun. Chișinău

Ponderea cea mai mare în volumul total al producției industriale, obținute în ianuarie - septembrie 2024 o dețin *întreprinderile din sectorul privat* – 52,6% (14 201,3 mil. lei), fiind urmată de *întreprinderilor mixte* – 19,5% (5 258,7 mil. lei), *sectorul public* – 16,5% (4 438,3 mil. lei) și *întreprinderile străine* – 9,4% (2 539,6 mil. lei).

În *Tabelul nr.2* sunt prezentate datele privind valoarea producției fabricate pe tipuri de activități, în ianuarie – septembrie 2024, în mun. Chișinău.

Tabelul nr. 2 Activitatea sectorului industrial, în mun. Chișinău, în perioada ianuarie – septembrie a anilor 2023 – 2024

Indicatorii Denumirea	Valoarea producției fabricate ian.-sept. 2023 (în prețuri curente), mil. lei	Valoarea producției fabricate ian.-sept. 2024 (în prețuri curente), mil. lei	În % față de ian.-sept. 2023 (în prețuri comparabile)
Industrie – total:	26 682,9	26 977,8	104,7
Industria extractivă	216,7	314,8	134,9
Industria prelucrătoare	21 322,8	22 031,1	100,7
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer cond.	5 143,5	4 631,9	112,7

În prețuri comparabile, valoarea producției industriale fabricate în mun. Chișinău, în ianuarie – septembrie 2024 a crescut cu 4,7% în raport cu perioada similară a anului precedent.

Totodată, în prețuri curente, *industria prelucrătoare* a crescut cu 708,3 mil. lei (+3,3%) iar *industria extractivă* cu 98,1 mil. lei (+45,3%). *Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* a înregistrat o scădere cu 511,6 mil. lei (-10%).

În Fig.6 este reflectată structura producției industriale, după tipurile de activități, în ianuarie – septembrie 2024, în mun. Chișinău.

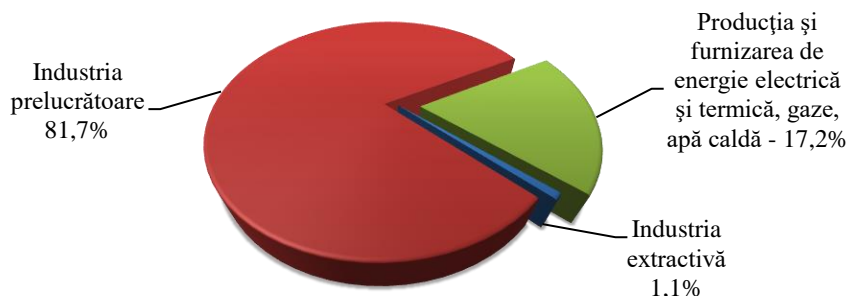

Fig.6 Structura producției industriale după tipuri de activități, în ianuarie - septembrie 2024

Activitatea de producere a întreprinderilor industriale, din mun. Chișinău, în ianuarie - septembrie 2024, a fost determinată preponderent de activitatea întreprinderilor din *industria prelucrătoare* în număr de 418 unități, care au înregistrat o valoare a producției fabricate în sumă de 22 031,1 mil. lei (circa 81,7% din volumul total de producție), urmată de *producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* cu o valoare a producției de 4 631,9 mil. lei (17,2% din volumul total de producție).

Industria extractivă a cifrat 314,8 mil. lei ceea ce constituie 1,1% în totalul producției industriale fabricate în perioada de raport, în mun. Chișinău.

O pondere înaltă în valoarea producției fabricate în mun. Chișinău o deține *industria alimentară* – 28,8% cu o valoare a producției fabricate în sumă de 7 758,3 mil. lei.

Creșteri substanțiale, în ianuarie – septembrie 2024, în mun. Chișinău, în prețuri curente, s-au înregistrat la următoarele domenii de activitate: *fabricarea de mobilă pentru birouri și magazine* – cu 25,5 mil. lei (+49,8%), *fabricarea echipamentelor electrice* - cu 78,8 mil. lei (+56,2%), *fabricarea pâinii, fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie* – cu 305 mil. lei (+42,7%), *fabricarea vinurilor din struguri* – cu 99,9 mil. lei (+14,8%), *fabricarea produselor din carne* - cu 263,4 mil. lei (+13,6%), *fabricarea produselor de morărit* – cu 11,6 mil. lei (+13,7%).

Totodată, unele industrii au înregistrat scăderi considerabile precum: *fabricarea uleiurilor și grăsimilor* – cu 767,6 mil. lei (-47,1%), *fabricarea încălțăminteii* – cu 57,3 mil. lei (-41,8%), *fabricarea sticlei și a articolelor din sticlă* – cu 326,6 mil. lei (-16,4%), *fabricarea de construcții metalice și părți componente ale structurilor metalice* - cu 19,1 mil. lei (-16,6%).

În ianuarie - septembrie 2024, în mun. Chișinău, cifra de afaceri, pe tipuri de activități în industrie, a înregistrat valoarea de 56 870,8 mil. lei, fiind în scădere cu 6 488 mil. lei (-10,2%), în prețuri curente, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent. Diminuarea respectivă a fost condiționată de micșorarea cifrei de afaceri din *producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* cu 6 003,8 mil. lei (-17,6%), industrie ce deține 49,4% în valoarea cifrei de afaceri a producției industriale, obținute în ianuarie – septembrie 2024.

V. Transportul de mărfuri și pasageri

Întreprinderile de transport rutier din mun. Chișinău, în ianuarie - septembrie 2024 au transportat 6 900,5 mii tone de mărfuri ceea ce reprezintă 56,6% din volumul total de mărfuri transportate per ansamblu pe țară, fiind în creștere cu 12,2% față de ianuarie – septembrie 2023.

Tabelul nr.3 Volumul de mărfuri transportate în ianuarie – septembrie 2024

	Mărfuri transportate, mii tone	din care în trafic:		
		internațional	interurban	suburban, urban
Total pe țară	12 183,7	3 492,5	4 535,8	4 155,4
Mun. Chișinău	6 900,5	1 923,2	1 598,0	3 379,3

Prin intermediul *traficului suburban și urban*, au fost transportate mărfuri în cantitate de 3 379,3 mii tone (49%), prin intermediul *traficului internațional* – 1 923,2 mii tone (27,9%), iar pe cale *interurbană* au fost transportate 1 598,0 mii tone de mărfuri (23,1%).

Tabelul nr. 4 Veniturile obținute din transportul de mărfuri, în ianuarie – septembrie 2024

	Total venituri (fără TVA), mil. lei	din care în trafic:		
		internațional	interurban	suburban, urban
Total pe țară	6 408,7	5 203,1	960,8	244,7
Mun. Chișinău	3 545,7	3 049,6	316,7	179,4

În ianuarie – septembrie 2024, întreprinderile care au transportat mărfuri cu autovehicule din mun. Chișinău au încasat venituri de 3 545,7 mil. lei (fără TVA) ceea ce a reprezentat 55,3% din totalul veniturilor întreprinderilor de transport rutier din Republica Moldova.

Cele mai mari venituri le-au obținut întreprinderile care au transportat mărfuri prin intermediul traficului *internațional* în sumă de 3 049,6 mil. lei, cu o pondere de 86% în veniturile totale ale întreprinderilor de transport rutier din mun. Chișinău.

Parcursul mărfurilor efectuat de către întreprinderile cu transport auto din mun. Chișinău a constituit 2 129,3 mil. tone-km, fiind în creștere cu 7,4% față de aceeași perioadă analizată a anului 2023.

Numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze, în perioada de referință a constituit 58,7 mil. pasageri, majorându-se cu 49,4% față de ianuarie - septembrie 2023.

Ponderea călătoriilor cu autobuze și microbuze în numărul total de călătorii cu acest mod de transport în mun. Chișinău a constituit 73,3%, regiunile de dezvoltare Nord – 8,3%, Centru – 11,2%, Sud – 5,8% și UTA Găgăuzia – 1,4%.

Parcursul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze a cifrat 1 229 mil. pasageri-km, fiind în creștere cu 14,1% comparativ cu ianuarie - septembrie 2023.

În perioada de referință, întreprinderile din mun. Chișinău, care au transportat pasageri cu autobuze, microbuze, taximetre au încasat venituri de 1 338,2 mil. lei (fără TVA), în creștere cu 24,3% față de perioadă similară a anului 2023.

VI. Activitatea de turism

În ianuarie – septembrie 2024, agențiile de turism și turoperatorii din mun. Chișinău au prestat servicii turistice la 366,9 mii turiști și excursioniști, fiind în creștere cu 13,1% față de perioada similară a anului precedent.

Turismul receptor reprezentat de numărul de turiști și excursioniști străini care au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și tur operatorilor, în ianuarie - septembrie 2024, în mun. Chișinău a cifrat 50,2 mii persoane, fiind în creștere cu 55,4% față de ianuarie-septembrie 2023, dintre care: 49,3 mii persoane (98,2%) au sosit *în scopuri de odihnă, recreere și agrement*; 920 persoane (1,8%) - *în scopuri de afaceri și profesionale*.

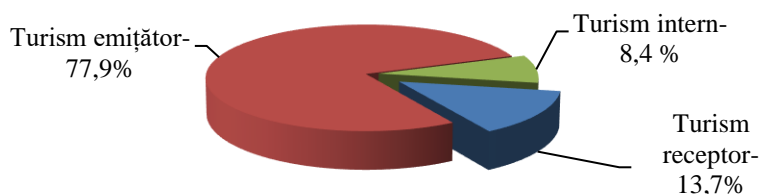

Fig. 7 Structura formelor de turism, în mun. Chișinău, în ianuarie - septembrie 2024

Turismul emițător reprezentat de numărul cetățenilor moldoveni care au plecat în străinătate, prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor din mun. Chișinău, în perioada ianuarie – septembrie 2024 a constituit 285,8 mii persoane, fiind în creștere cu 10,9% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2023.

Turismul intern a cifrat 30,8 mii rezidenți ai țării care s-au deplasat în interiorul țării, în scop turistic, cu 9,7% mai puțin decât în ianuarie - septembrie 2023.

În structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie – septembrie 2024, au fost înregistrate 648,6 mii înoptări ale turiștilor dintre care: 324,8 mii ale cetățenilor moldoveni (50,1% din totalul înoptărilor) și 323,8 mii înoptări ale nerezidenților (49,9%).

Numărul de turiști, cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie – septembrie 2024 raportat la perioada similară a anului precedent, se prezintă astfel: *hoteluri și moteluri* – 180 mii turiști (+40%), *cămine pentru vizitatori* – 5,4 mii turiști (-20,5%), *pensiuni turistice și agroturistice* - 13,6 mii turiști (+12,3%), *structuri de întemare* – 5,3 mii turiști (+26,2%), *structuri de odihnă* – 37 mii turiști (-2,9%), *tabere de vacanță* – 4,9 mii turiști (+5%).

Ponderi mai însemnate în numărul total al turiștilor străini cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare le-au revenit celor sosiți din Ucraina (26,6%), România (13%), SUA (5%), Israel (2,4%), Turcia (1,9%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (1,6%), Germania (1,7%), Federația Rusă (1,4%) și Italia (1,5%).

VII. Producția agricolă

Roada medie la 1 hectar a principalelor culturi agricole, recoltate de către întreprinderile agricole cu suprafața terenurilor agricole de 50 ha și peste, în mun. Chișinău, este prezentată în tabelul ce urmează.

Tabelul nr.5 Roada medie a culturilor agricole în întreprinderile agricole, în perioada ianuarie - septembrie 2024

Tipul culturilor agricole	Chintale la hectar	În % față de ianuarie-septembrie 2023
Cereale și leguminoase boabe	45,2	110,5
Rapiță	31,4	138,9
Legume de câmp	223,0	151,2
Fructe sămânțoase	224,2	93,0
Fructe sâmburoase	72,0	99,7
Struguri	78,6	97,9

În ianuarie – septembrie 2024 față de perioada respectivă a anului precedent, a crescut roada medie a *legumelor de câmp* cu 51,2%, a *rapiței* cu 38,9% și a roadei medii a *cerealelor și leguminoaselor boabe* cu 10,5%.

În perioada de referință, a scăzut producția (creșterea în masă vie) a animalelor cu 44,3% și *producția de ouă* cu 12,6%, iar *producția de lapte* în întreprinderile agricole a crescut cu 35%.

Tabelul nr. 6 Efectivul de animale pe principalele specii, la 1 octombrie 2024

Categorii de animale	Capete	În % față de 1 octombrie 2023
Bovine – total	713	100,4
Porcine - total	1 112	109,4
Ovine și caprine – total	2 732	90,1

La 1 octombrie 2024, comparativ cu data respectivă a anului 2023, efectivul de animale în gospodăriile de toate categoriile s-a mărit, ca rezultat al creșterii efectivului de animale atât în întreprinderile agricole, cât și în gospodăriile populației, cu excepția efectivului de păsări în întreprinderile agricole, de ovine și caprine în gospodăriile populației).

Generalizări:

- în ianuarie - septembrie 2024, câștigul salarial mediu lunar nominal brut a constituit 16 637,6 lei, cu 14% sau cu 2 038,7 lei mai mult față de aceeași perioadă a anului 2023 și a depășit cu 17,9% câștigul salarial mediu lunar pe țară (14 116,8 lei);

- volumul investițiilor în active imobilizate a cifrat 14 205 mil. lei, ceea ce constituie 66,8% din volumul investițiilor în active imobilizate realizate în țară, și înregistrează o creștere cu 3,9% (în prețuri comparabile) din contul tuturor surselor de finanțare;

- valoarea producției industriale, în ianuarie – septembrie 2024, a constituit 26 977,8 mil. lei, în prețuri curente, cu o creștere de 1,2% (sau cu 294,9 mil. lei) față de ianuarie-septembrie 2023;

- cifra de afaceri în industrie pe tipuri de activități, a înregistrat valoarea de 56 870,8 mil. lei, fiind în scădere cu 6 488 mil. lei (-10,2%), în prețuri curente, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent;

- întreprinderile de transport rutier, din mun. Chișinău, în ianuarie - septembrie 2024 au transportat 6 900,5 mii tone de mărfuri ceea ce reprezintă 56,6% din volumul total de mărfuri transportate per ansamblu pe țară, fiind în creștere cu 12,2% față de ianuarie – septembrie 2023;

- numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze, în perioada de referință, a constituit 58,7 mil. pasageri, majorându-se cu 49,4% față de ianuarie- septembrie 2023;

- în ianuarie – septembrie 2024, agențiile de turism și turooperatori au prestat servicii turistice la 366,9 mii turiști și excursioniști, cu 13,1% mai mult față de perioada similară a anului precedent;

- comparativ cu ianuarie-septembrie 2023, *turismul receptor* a crescut cu 55,4%, *turismul emițător* a înregistrat o creștere cu 10,9%, iar *turismul intern* a scăzut cu 9,7%.

Rezultatele operative ale activității social-economice a municipiului Chișinău

Indicatori	Unit. de măsură	Anul 2021	Anul 2022	Ianuarie-septembrie 2023	Ianuarie-septembrie 2024 (operaționale)	În % față de perioada precedentă (conform datelor statistice preliminare)
Câștigul salarial mediu lunar nominal brut	lei	10 965	12 486,5	14 598,9	16 637,6	114,0 ¹
Valoarea producției industriale	mil. lei	36 345,8	36 197,42	26 655,7	26 977,8	104,7 ²
Volumul investițiilor în active imobilizate	mil. lei	23 445,0	20 431,2	13 519,2	14 205,0	103,9 ²
Volumul mărfurilor transportate cu transportul rutier	mii tone	6 971,2	8 167,2	6 149,1	6 900,5	112,2
Pasageri transportați cu autobuze și microbuze	mil. pasageri	30,2	45,8	39,3	58,7	149,4
Numărul total de turiști și excursioniști	mii turiști	237,8	364,4	324,3	366,9	113,1
Turism receptor	mii turiști	23,9	28,6	32,3	50,2	155,4
Turism emițător	mii turiști	171,6	280,6	257,8	285,8	110,9
Turismul intern	mii turiști	42,4	55,2	34,1	30,8	90,7

¹ în % față de trimestrul III al anului 2023

² în prețuri comparabile